

Analyse

Behov for op til 1,4 mio. digitale tv enheder i de kommende måneder

Slukningen af det analoge tv signal til antenner den 31. oktober har konsekvenser for tv hverdagen i mange hjem. Derfor har politikerne bag medieforliget, der er grundlaget for overgang til digitalt tv i det terrestriske net (antenne tv), lagt vægt på, at danskerne bliver grundigt informeret via en offentlig informationskampagne. Kampagnen har fokus på det, der i fagsproget kaldes den primære tv sening.

Primær tv sening dækker over husstandens brug af det mest benyttede tv apparat. Oftest det tv apparat, der er placeret i stuen.

Den offentlige informationskampagne følges tæt af politikerne og branchen.

Som led i kampagnen laves der jævnlige målinger af befolkningens kendskab til det analoge sluk, samt af om de danske antenne tv husstande anskaffer det rette udstyr.

Det politiske succeskriterium for den digitale overgang er med andre ord, at den ca. halve million danske husstande, der modtager tv via antenne, fortsat kan se tv på et apparat i husstanden efter det analoge tv signal til antenner slukkes. Succeskriteriet for de danske tv husstande kan meget vel være forskelligt fra politikernes.

Digitaliseringen.dk, som er Brancheforum Digitale Mediers website med information om digitalt tv har lavet en analyse om behovet for digitalt tv udstyr med udgangspunkt i husstandenes forventninger.

Analysen viser, at husstandene i de kommende måneder skal anskaffe op til 1,4 millioner digitale modtagerbokse, fladskærme med indbyggede modtagere og digitale optagere (i analysen benyttes betegnelsen digitale tv enheder).

1. Husstandenes tv forventninger som succeskriterium

Analysen tager udgangspunkt i danskernes nuværende tv adfærd. På baggrund heraf har digitaliseringen.dk undersøgt behovet for digitalt udstyr. Analysen baseres på en forudsætning om, at husstandene har de samme forventninger til deres tv muligheder efter det analoge sluk, som før det analoge sluk.

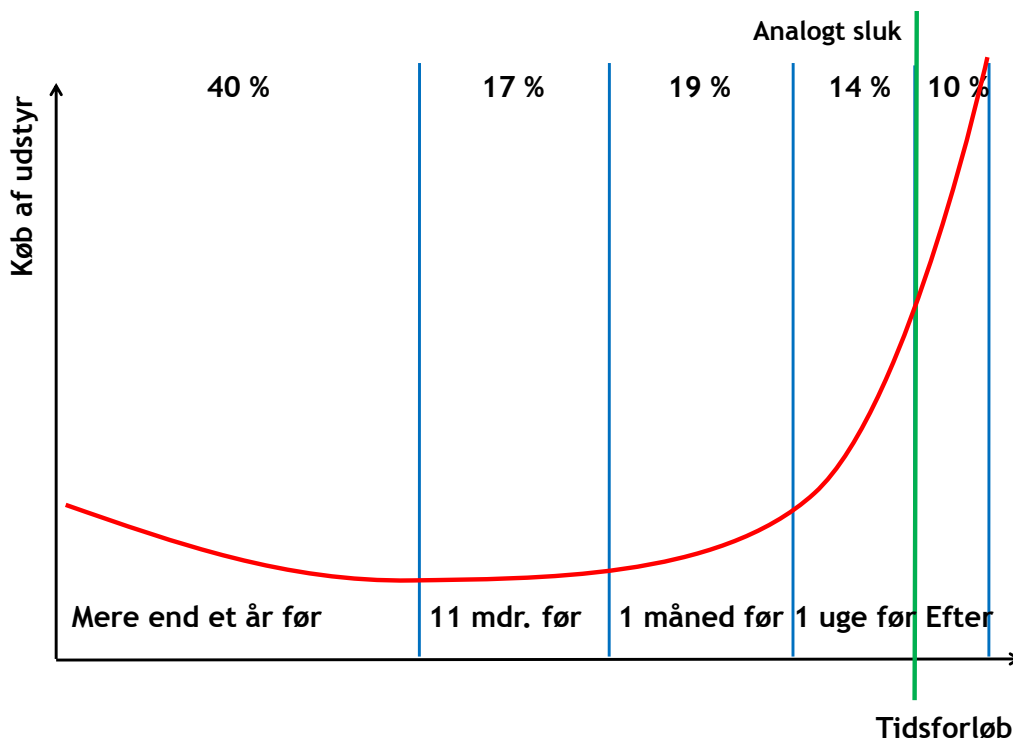
På denne baggrund giver digitaliseringen.dk et overblik over, hvad der skal til, for at alle danskere kan

- fortsætte deres nuværende tv forbrug
- fortsætte deres nuværende tv vaner
- tage de nye tv tilbud i brug

Digitaliseringen.dk benytter BrancheForum Digitale Mediers TV Overblik for september 2009, TNS Gallups undersøgelser for branchen, samt data indhentet af digitaliseringen.dk om nabolandenes erfaringer med digital overgang i det terrestriske sendenet som udgangspunkt for analysen.

2. Nabolandenes erfaringer

Sverige og Norge har på tv området mange lighedspunkter med Danmark.

Figur 1. Forbrugernes køb af digitalt modtageudstyr

Sverige afsluttede den digitale omlægning af antenne tv i 2007, og nordmændene har været i gang med processen siden 2007. I begge lande er omlægningen sket/sker i flere tempi. Det skyldes ikke mindst landenes geografiske udstrækning. I Danmark slukkes det analoge signal tv til antenne tv samtidigt over hele landet den 31. oktober.

I Norge og Sverige har forbrugerne udvist en meget ensartet adfærd i forhold til at anskaffe det nødvendige digitale udstyr, og de undersøgelser, der indtil nu er lavet i Danmark, viser en udvikling, der forløber parallelt med vore nabolande.

Forløbet kan illustreres med kurven i figur 1 baseret på svenske og norske tal, der viser, at 40 procent af husstandene anskaffer det nødvendige udstyr et år før det analoge sluk. Så sker der ikke ret meget i de næste 11 måneder. Her handler kun 17 pct. af husstandene. I måneden før er der 33 pct. af husstandene, der anskaffer digitalt modtageudstyr, og tæt ved halvdelen agerer først i ugen før det analoge sluk. Og hele 10 pct. venter til efter det analoge sluk. Kurven afspejler såvel en generel erfaring med penetration af ny teknologi som en generel erfaring med forbrugeradfærd – der er simpelthen ganske mange, der venter til sidste øjeblik.

3. Mange tv tilbud og modtageformer

Husstandene har flere muligheder for at sikre sig fortsat tv modtagelse, når det analoge tv signal til antenner slukkes. Husstande i områder med kabel tv, fællesantenne eller bredbånd kan tilslutte sig disse løsninger, og alle husstande har mulighed for at opsætte en parabol til satellit tv modtagelse.

Noget kan dog tyde på, at husstandene er ganske konservative. Der er omkring 300.000 danske husstande, der har mulighed for at tilslutte sig kabel, fællesantenne eller fiberbåret bredbånds tv¹, men som ikke benytter denne mulighed, og alle husstande har i mange år haft muligheden for at opsætte en parabol.

Alligevel har fordelingen mellem de forskellige modtageformer været ganske konstant i de seneste år. Et tilsvarende mønster finder man i Sverige og Norge, hvor lukningen af det analoge tv signal til antenner ikke gav anledning til store bevægelser fra en modtageform til en anden.

Renses tallene for antenne tv modtagelse i figur 2 for husstande med flere modtageformer fås et tal på omkring en halv million for ren antenne tv modtagelse.

¹ Ifølge TNS Gallup Annual Survey, Q2 2009, som spørger specifikt til disse tilslutningsmuligheder. 80 pct. af husstandene kan ifølge teleselskaberne forsynes med bredbånds tv via kobbernettet.

I branchen taler man om de multikanal-resistente husstande, der således udgør lidt over en femtedel af husstandene.

Husstande Total	2.563.000
Kabel	730.000
Satellit/Parabol	356.000
Antenne	601.000
Fællesantenne	954.000
Bredbånd (kobber og fiber)	79.000
Andet	43.000
Ved ikke	40.000
<p>Mange husstande kombinerer flere forskellige modtageformer, og angiver mere end et svar. Kabel og fælles-antenne er baseret på samme teknologi og forsynes ofte af de samme distributører. Kabel er opgjort som det antal husstande, der betaler direkte til et af de tre kabel tv selskaber.</p>	

Figur 2. Husstandenes modtageformer (TNS Gallup Annual Survey Q2 2009)

Ved overgangen til digitalt tv via antenne fordobles antallet af frie kanaler til antenne tv - tre nye frie kanaler fra DR, heraf en kanal, der sender HDTV, en Folketingskanal og mere regional tv -, herudover vil der være tilbud om 29 betalingskanaler til antenne modtagelse

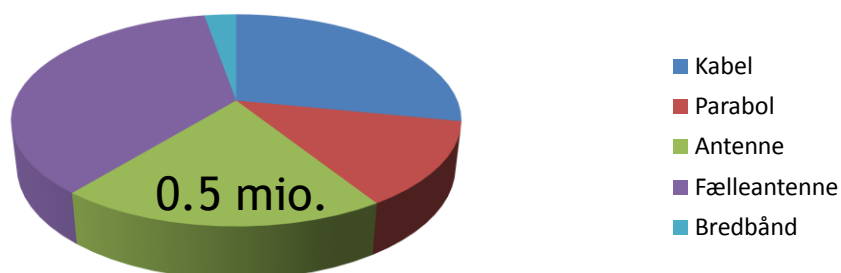
I vurderingerne i det følgende forudsættes det, at fordelingen mellem modtageformerne ikke ændres afgørende i de kommende måneder.

4. Fortsat samme tv forbrug

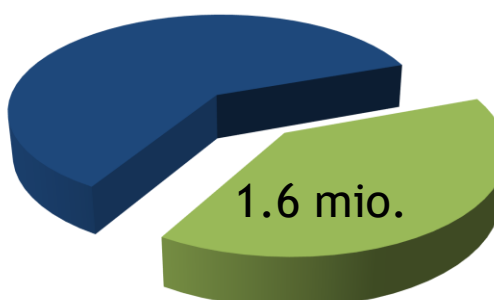
Den offentlige informationskampagne fokuserer på de tv husstande, der modtager tv via antenne på deres primære tv apparat. Husstande med kabel tv, fællesantenne, parabol og bredbånds tv skal således i kampagnens optik ikke gøre noget for at sikre den fortsatte tv modtagelse.

To tredjedele af husstandene har dog mere end et tv apparat og hele 15 pct. af husstandene har fire eller flere tv apparater. Det må forventes, at disse husstande fortsat har et ønske om at kunne se tv på alle apparaterne.

**Primær tv modtagelse fordelt på platforme
Husstande, der påvirkes af analogt sluk**

Tv apparater der påvirkes af analogt sluk

Figur 3. Husstande kontra tv apparater, der påvirkes af analogt sluk

Branchen ForbrugerElektronik har via en analyse gennemført af TNS Gallup fået klarlagt, at omkring 1,6 mio. tv apparater ved udgangen af 2008 blev forsynet med tv via antenne. Heraf er omkring en halv million primære tv apparater i antenne tv husstande. De øvrige, som for nogles vedkommende befinder sig i husstande med andre modtageformer, er ekstra tv apparater i køkkener, børneværelser og andre rum i boligen, samt tv apparater i sommerhuse, campingvogne og på både.

Størstedelen af disse apparater skal enten erstattes af nye eller tilsluttes en digital modtagerboks for fortsat at kunne blive benyttet til tv modtagelse. Tv apparater i husstande, der benytter kabel tv eller fællesantenne, kan som hovedregel forsynes som hidtil (kun omkring 2 pct. af husstandene kombinerer kabel eller fællesantenne med antenne tv).

Hvis de danske forbrugeres adfærd følger samme mønster som forbrugeradfærden i vore nabolande (figur 1), har de danske forbrugere på nuværende tidspunkt (to måneder før det analoge sluk) sikret, at lige under to tredjedele af tv udstyret i husstandene enten er udskiftet med fladskærme med digital modtager eller forsynet med en digital modtagerboks. De målinger, som TNS Gallup laver for den offentlige informationskampagne, bekræfter denne tendens.

Det betyder, at der så er lidt over 500.000 tv apparater, der skal udskiftes med en fladskærm med digital modtager eller forsynes med en digital modtagerboks i de kommende måneder, hvis danske tv husstande efter den 31. oktober ønsker at have tv forbrug som i dag.

5. Fortsat samme tv vaner

De daglige tv vaner omfatter mere end tv sening. Knap 1,5 mio. husstande har ifølge Annual Survey fra TNS Gallup rådighed over optageudstyr. (Danmarks Statistiks undersøgelser af husstandenes rådighed over varige forbrugsgoder angiver et større tal – men da nærværende analyse tager udgangspunkt i Annual Surveys tal vedrørende tv husstandenes adfærd, er det TNS Gallups tal, der benyttes i det følgende).

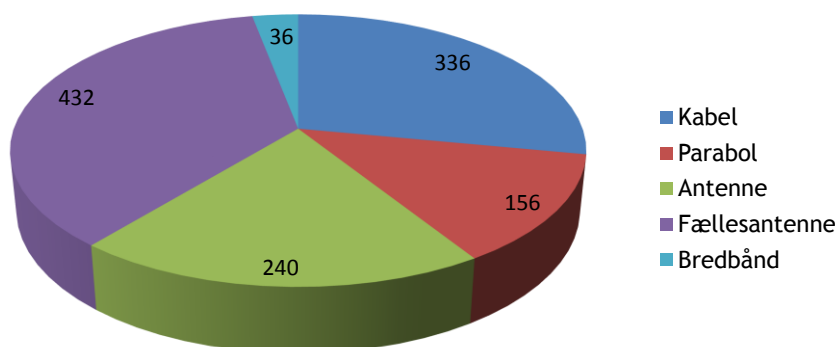
Ud af de 1,5 mio. husstande, der ifølge TNS Gallup har rådighed over optageudstyr, oplyser 800.000 husstande, at de jævnligt (mindst en gang månedligt) optager en tv udsendelse med henblik på at se udsendelsen senere.

Den resterende halvdel benytter måske i højere grad VHS-maskinen eller DVD-apparatet til at se lejede eller købte film, og benytter optagefunktionen mere sporadisk.

Langt hovedparten af optageapparaterne er forsynet med analog modtager, så hvis de skal benyttes til optagelse af en kanal, mens der kigges på en anden kanal, skal de forsynes med en digital modtagerboks.

Hvis det antages, at optageudstyr i husstandene er jævnt fordelt på de forskellige modtageformer, må det anslås, at ca. 300.000 analoge optagere befinder sig i antenne tv husstande. Hvis det ligeledes antages, at husstandenes adfærd i forhold til optagelse af tv er ensartet, må det anslås, at knapt en kvart million optagere i antenne tv husstande benyttes til at optage tv udsendelser for at se dem senere. Disse 240.000 optagere skal enten erstattes af digitalt optageudstyr (PVR med indbygget harddisk) eller tilsluttes en digital modtagerboks, hvis de pågældende husstande skal fortsætte deres nuværende tv vaner.

Optageudstyr, der jævnligt benyttes til optagelse
fordelt på modtager-platforme
i tusinder

Figur 4. Husstandenes optagelse af tv udsendelser

Kabel tv og fællesantenne husstande vil som hovedregel kunne benytte deres optageudstyr som hidtil. Mange husstande, der modtager satellit tv, er vant til at kunne optage andre kanaler via antenne. Disse husstande vil skulle anskaffe digitalt optageudstyr eller forsyne optageren med en digital modtagerboks.

Der er altså omkring 400.000 optagere, der skal udskiftes med digitalt optageudstyr, hvis husstandene vil fortsætte deres nuværende tv vaner.²

6. De nye tv tilbud

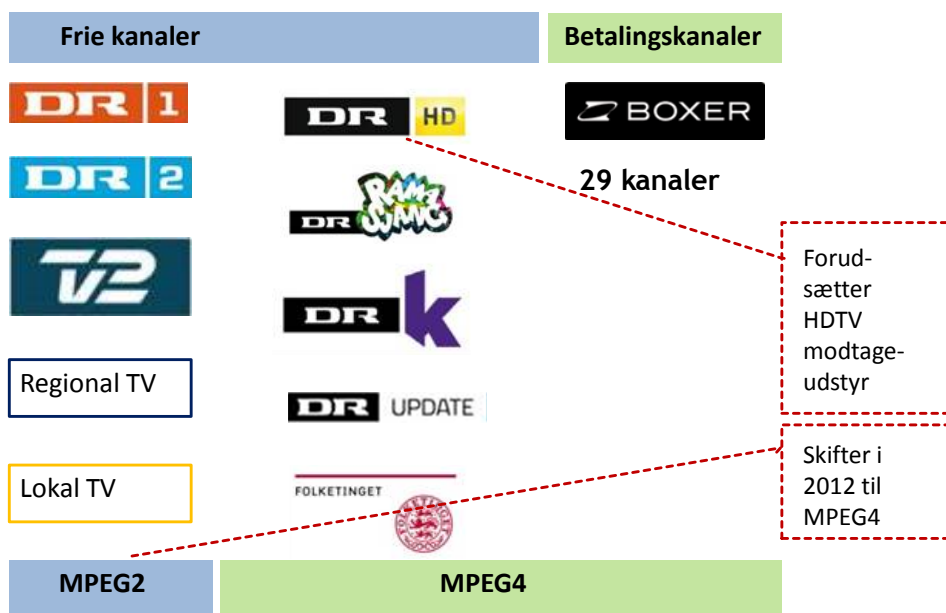
Den 1. november går tre nye kanaler fra DR i luften, børnekanalen Ramasjang, Kulturkanalen og DR HD. Disse nye frie kanaler udsendes til antenne i en standard, der kaldes MPEG4. For at kunne modtage disse kanaler, skal forbrugeren have modtagerboks eller fladskærm med MPEG4 modtager. Det samme gælder, hvis forbrugeren ønsker at modtage betalings tv via antenne.

² Denne vurdering forudsætter, at husstande med flere optagere, benytter alle optagere til optagelse. Hvis husstande med flere optagere kun benytter en enkelt optager til optagelse og de øvrige til afspilning, er tallet omkring 100.000 lavere. Hvis de husstande, der hovedsagelig benytter optageren til afspilning, også udruster deres optagere til digital modtagelse, bliver tallet omkring 80.000 højere.

Størstedelen af det digitale tv udstyr, der er blevet solgt indtil fjerde kvartal 2008, er udstyret med modtagere til MPEG2 standarden. Det fungerer godt nok til antenne modtagelse af DR1, DR2 og TV 2s hovedkanal indtil 2012, hvor disse kanaler omlægges til MPEG4 standarden.

Branchen vurderer, at der i danske husstande findes omkring 700.000 fladskærme med MPEG2 modtagere og omkring 500.000 modtagerbokse til MPEG2 standarden.

De husstande, der anskaffet dette udstyr, er allerede i undersøgelse af husstandenes anskaffelse af digitalt udstyr til antenne tv modtagelse blevet registreret som konverterede husstande, d.v.s. husstande, der har skiftet til digital tv modtagelse. De har dog kun mulighed for at se DR1, DR2 og TV 2s hovedkanal.

7

Figur 5. Antenne tv markedet pr. 1. november 2009

Disse husstandes adfærd harmonerer godt med andre data om teknologi penetration og forbrugeradfærd – som også kurven i figur 1 viser. Knapt halvdelen af forbrugerne er ude i god tid.

De forbrugere, der har anskaffet digitalt udstyr et års tid eller mere før det analoge sluk, må for en dels vedkommende forventes at være forbrugere, der tager

ny teknologi og nye muligheder til sig, og som gerne vil udnytte tilbuddet om nye kanaler³.

På det tidspunkt, hvor denne gruppe indkøbte deres udstyr, var det ikke besluttet, at DR skulle åbne en HDTV kanal. Når DRs HD kanal åbner den 1. november, bliver Danmark et af de få lande i verden med en public service HDTV kanal, der kan modtages over hele landet.

Det vil være et betydeligt incitament for de husstande, der gerne vil tage ny teknologi og nye muligheder til sig, til at indkøbe HDTV modtageudstyr.

Det må forventes, at mange af de husstande, der anskaffede digitalt tv udstyr for et år eller mere siden, vil anskaffe digitalt udstyr af nyere generationer (MPEG4), samt HDTV udstyr. Det kan peges på flere modeller for disse anskaffelser. Nogle forbrugere vil erstatte ældre MPEG2 fladskærme med nye fladskærme til HDTV modtagelse. Nogle vil anskaffe en MPEG4 modtagerboks, så den ældre MPEG2 fladskærm fortsat kan benyttes. Andre vil udskifte eksisterende MPEG2 modtagerbokse med MPEG4 modtagerbokse.

Digitalisering.dk vurderer, at der blandt de husstande, der på nuværende tidspunkt har anskaffet udstyr til modtagelse af digitalt antenne tv vil blive anskaffet nyt udstyr i størrelsesorden 500.000 enheder for at husstandene kan udnytte tilbuddet om nye tv kanaler.

7. Samlet skøn over behovet for digitale tv enheder

Som beskrevet er der flere faktorer, der påvirker markedet for digitalt tv udstyr. På baggrund heraf har digitalisering.dk lavet følgende oversigt (figur 6) over forventningerne til anskaffelse af digitale tv enheder i de kommende to til tre måneder foranlediget af det analoge sluk.

Det er vanskeligt at give præcise skøn over, hvilken type af enheder forbrugerne vælger. Fladskærme med indbygget modtager er betydeligt dyrere end en modtagerboks, til gengæld kan det være attraktivt at vælge en ny fladskærm, som giver mulighed for modtagelse af HDTV. Hvad optageudstyr angår, er Personlige Video Recordere (PVR) med harddisk oplagte kandidater til at udskifte en gammel VHS-maskine, men nogle forbrugere vil vælge at forlænge VHS-maskinens levetid med en modtagerboks, så de gamle VHS optagelser fortsat kan ses.

³ Der er dog også husstande i denne gruppe – f.eks. ældre, der i god tid har fået hjælp fra børn og børnebørn til at anskaffe digitalt modtageudstyr – der ikke ønsker flere tv kanaler. Denne gruppe skal dog senest i 2012 udskifte deres udstyr til MPEG4 udstyr, hvis det fortsat skal være muligt at modtage antenne tv.

Derfor benyttes begrebet digitale tv enheder som fælles betegnelse for flad-skærme med digital modtager, modtagerboks og optagere i denne oversigt.

Årsag til køb	Antal enheder
Fortsat samme tv forbrug	500.000
Fortsat samme tv vaner	400.000
Udnyttelse af nye tilbud	500.000
Total	1.400.000

Figur 6. Skøn over behov for digitale tv enheder

Der findes ikke statistik og analyser, der belyser anvendelsen af tv i virksomheder, institutioner, skoler m.v., endsige hvilke modtageformer, der anvendes. De fleste virksomheder og institutioner er beliggende i tæt bebyggede områder, så kabel tv er nok en udbredt løsning. Endvidere er virksomheder meget forskellige. Nyhedsmediet har tv skærme overalt, den lille smedevirksomhed et enkelt tv i frokoststuen. Men der vil givetvis også skulle udskiftes og anskaffes et betydeligt antal digitale tv enheder i dette segment.

Der knytter sig naturligvis mange usikkerhedsfaktorer til sådanne prognoser. Og om det lige akkurat er 1,4 millioner digitale enheder, forbrugerne anskaffer i de kommende måneder, er det naturligvis umuligt at udtale sig præcist om.

Digitaliseringens.dks analyse viser blot, at hvis husstandenes succeskriterium for en vellykket overgang til digitalt tv til antenne modtagelse er, at

- kunne fortsætte deres nuværende tv forbrug
- kunne fortsætte deres nuværende tv vaner
- kunne tage de nye tv tilbud i brug

så er der behov for digitale tv enheder i denne størrelsesorden.

Se også: TV Overblik – september 2009 (www.digitaliseringen.dk)

Nærmere information om analysen kan fås hos:

Johs Chr Johansen, Informationschef, BDM
Mobil: 40 20 62 52
E-mail: [jcyj@digitaliseringen.dk](mailto:jcj@digitaliseringen.dk)